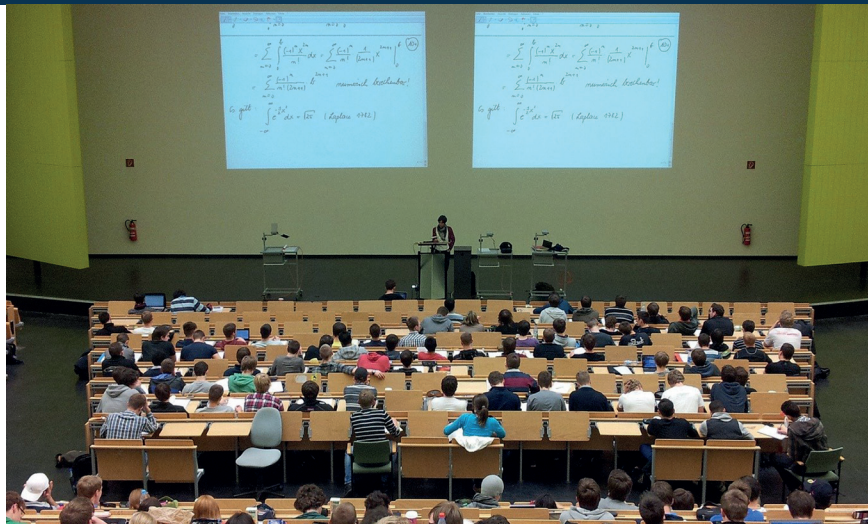

La universitat catalana, una dècada perduda

És un fet reconegut que la inversió per fer una universitat de qualitat implica no només un retorn incrementat en termes estrictament econòmics, sinó que, a més, suposa una millora qualitativa inavaluable en termes socials i democràtics. La universitat contribueix estratègicament a millorar l'economia, afavoreix un teixit productiu amb un alt component tecnològic, fomenta un mercat de treball de qualitat, etc., però també és un element clau a l'hora de contribuir a reduir les desigualtats socials i a potenciar el pensament crític i les actituds democràtiques. Per aquest motiu, els països del nostre entorn amb un important desenvolupament democràtic i econòmic i amb nivells respectables d'igualtat social no escatimen a l'hora de dotar de recursos la universitat. Malauradament, hem de dir que no ha estat el cas de Catalunya, on la universitat ha estat, i continua sent, la gran oblidada.

Retallades a dojo

Amb la crisi, el Govern de la Generalitat —aleshores presidit per Mas— no va optar per veure la universitat com un element estratègic per pal·liar i sortir de la crisi en millors condicions econòmiques, socials i democràtiques, sinó, al contrari, la va considerar com un cost que calia reduir dins de la lògica comptable. El 2010 es calcula que el pressupost total de les universitats era de 810 milions d'euros, el 2011 va passar a ser de 693 milions i el 2012 ja era de 617 milions. *Peccata minuta*: 193 milions d'euros menys! Els diners havien d'anar a pagar la part al·lquotada del deute sobirà d'Espanya contret per la Generalitat de Catalunya, i la universitat, de manera subsidiària, mitjançant la caiguda del seu finançament, quedava igualment capturada pel mecanisme del deute. Aleshores, com s'ho van fer les universitats? La resposta és coneguda: impel·lits pel Govern de la Generalitat, d'una banda, van retallar sous —encara no han pagat totes les pa-

El 2016 l'esforç que havien de fer les famílies catalanes perquè els seus fills i les seves filles estudiessin a la universitat era el més elevat d'Espanya

gues extraordinàries manllevades al personal docent i d'administració de les universitats catalanes—, van eliminar drets, com ara els fons d'acció social i d'altres, fins i tot van acomiadar personal, cosa que va fer precaritzar la docència i els serveis. D'altra banda, van suplir la insuficiència del finançament amb l'encariment del preu de les matrícules universitàries.

Puja el preu de les matrícules

En el darrer informe de la CRUE (Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas), titulat "La universidad española en cifras", es mostra una realitat especialment sagnant amb l'estudiantat a Catalunya. Si es pren com a referència el curs 2009-2010, la variació dels preus públics de la primera matrícula per nivell d'estudis el curs 2017-2018 ha estat la més elevada de tot Espanya: un increment del 99,52 %. Un increment que, a més, no es veu compensat pel poder adquisitiu de l'entorn familiar de l'estudiantat. De fet, el mateix informe de la CRUE, calculant el percentatge de renda per capita familiar que va destinat a les matrícules universitàries, mostra que el 2016 l'esforç que havien de fer les famílies catalanes perquè els seus fills i les seves filles estudiessin a la universitat era, novament, el més elevat d'Espanya. Òbviament, aquesta realitat no té el mateix impacte sobre l'estudiantat de la classe obrera i els sectors populars que sobre l'estudiantat amb un origen social econòmicament privilegiat. De fet, l'AQU (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya), un organisme dependent de la Generalitat, ja alertava l'any 2016 de la tendència aguda del sistema universitari català a convertir-se en la casa dels sectors benestants de la societat catalana. Aquesta tendència, desgraciadament, ha estat ratificada en el darrer informe de l'OSU (Observatori del Sistema Universitari).

La universitat avui, immersa en una situació de subfinançament i precarietat generalitzada, va camí de perdre tota una dècada. Una circumstància que no apunta res de bo per a la classe treballadora catalana ni, en conseqüència, per a Catalunya. ■

Eduardo Núñez